

Izhaja
vsak mesec enkrat.

—

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Sodni
ulici št. 4.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.

Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Ivan Frelj.

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 3.

Ljubljana, 10. marca 1924.

Leto IV.

O stanovanjskih zakonih in pravilnikih.

Dva slovenska ministra-odvetnika sta se trudila in potila ob ustanovitvi novega stanovanjskega zakona in pravilnikov — in kaj sta dosegla? Da od Vardarja do Triglava hišni lastniki in najemniki preklinjajo ob neskončnih dragih pravadah ta nesrečna skrupalca, da imajo od njih zaslužek samo odvetniki in jih izkoriščajo najzanimarnejši boljševiski najemniki in ob enem kapitalisti.

Ako bi imeli ministri za socialno politiko malo državniške preudarnosti, morali bi vnaprej videti, da s takimi, pa tudi razumnejšimi zakoni in pravilniki nego so ti, pri katerih so sodelovali potem še zloglasni takozvani »pismeni« načelniki, vsak napredek samo ubijajo, da podpirajo samo lenobo in pospešujejo propad imovine in državnega blagostanja.

Le poglejmo! Vsled omejitve privatne lastnine se je stanovanjsko vprašanje namesto poboljšalo — še poslabšalo, kar priznavajo že prav vsi resni krogi; ubit je kredit naš v deželi in v tujini. Na tako omejeno posest, ki ti ne donša niti za davke in popravke, ki ne smeš sploh z njo razpolagati, ne dobiš nikjer posojila, da bi morebiti mogel kaj dozidati ali celo novega zgraditi.

Najemniki pa, ki stanujejo v starih hišah za neznatno stanarino, sedé kakor trotje ter ne mislijo, četudi mnogi prav premožni, prav nič na tako zidanje stanovanj, zanašajoči se na večno zaščito, zapravljajo svoje dohodke po barjih in glediščih, veselicah in dragih športih, ali pa jih k večjemu investirati v verižniške kupčije. Da bi hotel kdo zidati. Kaj še! Tako se ščitijo po zakonu »ekonomsko slabši«! Ali pa sedi stranka ene ali dveh oseb v stanovanju celega nadstropja prav ošabno za minimalno najemščino ter oddaja posamezne sobe za oderuško podnajemščino čisto poljubno vedno tistemu, ki največ plača. Tako verižništvo se imenuje po famoznem zakonu zopet zaščita ekonomsko slabšega! samo ne hišnega lastnika, ki naj sam gleda, odkod bo jemal denar za vedno dražje poprave in neskončne davke! Zraven takih srečno zaščitenih stanovalcev pa moledujejo zaman rodbine, ki bi mogle in bi rade plačale primerno najemščino za večje število članov, pa se stiskajo v skrajno nezadostne prostore, ako jih sploh imajo. Živela taka državniška modrost! A ne dovolj, da gospodje ministri niso bili posebno praktični ter niso premetrili v naprej posledice svojih zakonov in pravilnikov, izbrali so si za svetovalce in sodelavce po nesreči še bolj nepraktične pomočnike, razne koncipiste od oddelka za socialno politiko, kamor so se zgnatli sami mladi juristi naravnost z vseučilišča ali kvečjemu se kak starejši uradnik, ki ga nikjer drugod niso mogli rabiti, ki niso imeli o praktičnem gospodarstvu niti pojma, ki jih pravi administrativni uradniki sploh niso smatrali za resne, in

katerim je morala navsezadnje vlada sama postaviti na čelo praktične juriste sodnike — kot nekake kuratorje! Taki modrijani so torej kovali ali pomagali kovati in izpreminjati poljubno še bolj famozne pravilnike, nego je že zakon sam. Razen tega so se udajali popolnoma najbolj boljševisko navdahnjenim zastopnikom najemnikov. Najlepše pride pa nazadnje! Te žgance, ki so jih skuhal gospodje pri socialni politiki, so zabelili pa neki sodniki z izjavo, da se sploh na te pravilnike in na zakon ne bodo ozirali, ampak sodili in razsojali, kar pride njim v razsodbo, po svojem pravnem naziranju. Z ene strani imajo sicer prav; kajti kakih 60 paragrafov, pravilnika, ki čisto drug drugemu nasprotujejo, ki jih vsak minister ali načelnik vsak mesec poljubno izpreminja, kateri resni sodnik se bo hotel s sto šaro ukvarjati! Vendar je imel pa bolj prav tisti resni, žal da osamljeni višji sodnik, ki je že v začetku teh stanovanjskih naredeb v javnem predavanju izjavil, da naj se sploh vsi taki lastniško pravico omejujoči spori odvzamejo sodišču, ki mora stati strogo na stališču ustave, torej neomejenosti zasebne lastnine — in naj se kvečjemu dodelijo politični upravi v razsojo. S tem je tudi najbolj omejenemu razumu dokazana nezdržnost vsega tega umetnega omejevanja hišne lastnine.

Čebelica—trot—vlada.

Pridni čebelici, katera od zore do mraka, od cvetke do cvetke vsaki dan marljivo med nabira in množi, škodljive trote pa pravično in brezobzirno pokončuje, so povsem podobni hišni posestniki odobno njih predniki s to veliko žalostno razliko, da ti ne smejo danes sami svobodno svojo z veliko marljivostjo priborjeno lastnino, svoj dom, brez lenih trotov, uživati kakor čebelica. Celó vlada sama s svojimi krivičnimi stanovanjskimi zakoni štiti vedoma trote, to je ljudi kateri, odnosno njih predniki so ob času zidanja današnjih domov in celo stanovanj za druge, svoj zaslužek in imetje rajši v zabavo in razkošje obrnili, štiti torej iste ljudi, kateri so v pravem času namenoma prezrli in preslišali zlati pregovor: »zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača«. Dalje zlata pregovora »pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal« kakor tudi »svoja hišica svoja svobodica«, štiti iste ljudi, kateri niso v svojih mladih letih in lepi priliki nele svoj zaslužek in imetje nesmiselno zapravili, nego danes brez sramu še težko priborjeno lastnino drugih poštenih in marljivih ljudi poleg neznosnih davčnih in drugih bremen brezvestno kakor troti odjedajo.

Da tudi neučeni ljudje razumejo, ni teh žalostnih razmer kriva naša rodna država, pač pa isti mogočni nesposobni vladni možje, kateri vodijo vladne posle. Krivi pa smo mnogo sami, ki ob volitvah slepim obljubam verjamemo in z lastnim

prepričanjem in svojim prevdarkom ne volimo mož, katerih poštenja in vestnega dela smo sami uverjeni. —

Kolo časa se suče gotovo, zato za pasjo krivdo ne bodejo plačevale vedno ovce. Ustavni zakon, ki jamči nedotakljivost privatne lastnine, se bode mogel prej ali slej spoštovati in izvrševati, ker samo čisti računi so dobri prijatelji, zato prihaja tudi obračun za ljudi, ki gazijo naše pravice. Ako velja svoboda v demokratični državi za ljudi, ki še danes brezskrbno milijone in milijone zaslužka zarajajo in nič davka od zaslužka ne plačajo, naj velja svoboda tudi za hišnega posestnika, kateri je poskrbel z trudom streho ne le za sebe nego celo za druge brezskrbne ljudi, da čez svoj prihranjeni zaslužek popolnoma svobodno razpolaga in je ta davek na ta prihranjen zaslužek v pravem pomenu besede čisto krivičen. — Enake dolžnosti, pravice in svoboda za vse. — Ako pristojajo obresti istemu, ki je svoj prihranjeni zaslužek naložil v hranilnici, pristojajo še več in preje obresti istemu od svojega prihranka, s katerim je postavil hišo in stanovanje še za druge ljudi. —

Mesino gospodarstvo v Mariboru.

Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico je vložilo na pokrajinsko upravo za Slovenijo v Ljubljani sledečo pritožbo:

V svoji seji dne 13. julija 1923 je občinski odbor mariborski sklenil najeti inozemski zajem v znesku 500.000 švicarskih frankov ali pa primeren znesek druge inozemske valute.

Ako se izvrši ta sklep, tedaj se bode mestna občina mariborska vnovič zadolžila za neprimerno veliko svoto. Nam ni znan natančen znesek dolgov mariborske mestne občine. Na vsak način je treba k tem dolgovom šteti tudi tiste svote, ki so se najele za gradnjo raznih gospodarskih podjetij občine (vodovod, klavnica, pogrebni zavod, električno podjetje). — Tudi ti dolgovi niso nič drugega, kakor dolgove občine. Znano pa nam je, da je svota dosedanjih dolgov občine že ogromna, menda okoli K 20.000.000.—

Že svota dosedanjih dolgov ni v nobenem pravem razmerju z imetjem in davčno močjo občine. — Če se pa ta svota poviša še za nameravani novi zajem, torej poviša približno za K 35.000.000 tedaj ni dvoma, da mora občino prej ali slej zadeti gospodarski polom.

Lastniki nepremičnin, pred vsem pa lastniki hiš v Mariboru, morajo toraj odločno ugovarjati proti takemu novemu zadolžanju občine. Nje bi zadele v prvi vrsti vse zle posledice tega zadolženja. Nje bi zadeli pred vsem povišani davki, ki bi bili potrebni za obrestovanje in odplačevanje novega zajema. — Nje bi zadele posledice splošnega gospodarskega propada občine, katerega bi moralo povzročiti prezadolženje občine. — Lastniki nepremičnin so

edini stan, ki je navezan na grudo in se s svojim premoženjem ne more poljubno seliti in torej ne poljubno izbirati med prezadolženimi in drugimi občinami. — Lastniki nepremičnin uvidijo, da je občina mariborska v velikih denarnih stiskah. Oni pa uvidijo tudi, da je ta denarna stiska v prvi vrsti posledica slabega občinskega gospodarstva, in da občina iz denarne stiske tudi inozemski zajem ne bode rešil, dokler se temeljito ne predrugači občinsko gospodarstvo.

Treba bi bilo najprvo poskusiti s temeljitim izboljšanjem občinskega gospodarstva. Tu bi imela pokrajinska uprava kot nadzorno oblastvo veliko in hvaležnega posla.

Pred prevratom opravljala je občina tudi obrtne zadeve in izvrševala vso krajevno varnostno policijo. — Vojaški posli so danes pri občinah manj obsežni, kakor so bili pred prevratom. — Gradbena podjetnost miruje skoraj popolnoma, dočim se je pred vojno v Mariboru mnogo gradilo. — Tudi opravila gradbenega oddelka so se vsled tega od predvojnega časa silno skrčile. Vkljub temu pa opazujemo, da ima občina danes nebroj nameščencev. — Tam, kjer sta poprej službo opravljala dva ali trije uradniki, tam jih je danes po pet do deset in še več. — Lastniki nepremičnin prosijo nujno, naj si da pokrajinska uprava od občine mariborske natanko poročati o tem, koliko opravila je bilo pri občini v posameznih oddelkih pred vojno, in koliko ga je sedaj, koliko uradnikov s kakšnimi plačami in v katerih činovnih razredih je bilo takrat pri občini zaposlenih, koliko, s katerimi plačami in v katerih razredih jih je zaposlenih danes. — Nekdaj so občini njena gospodarska podjetja donasala lepe dohodke, danes so ta gospodarska podjetja, kolikor je nam znano pasivna ali pa vsaj ne daje nobenega dobička, dočim so zasebna gospodarska podjetja v zadnjih letih izkazovala krasne dobičke in napredke. — Pokrajinska uprava naj bi se dala tudi poročati, s kakim uspehom in v katerem obsegu so se pred vojno opravljala posebna gospodarska podjetja občine in s kakim uspehom in v katerem obsegu se opravljajo danes. — Koliko osebja, s kakšnimi plačami in v katerih razredih je bilo v posameznih gospodarskih podjetjih zaposlenega pred vojno in koliko, s kakšnimi plačami je zaposlenega danes in kje je vzrok da danes ni istega uspeha, kakor je bil nekdanj.

Nekaj pa opazujejo vsi prebivalci Maribora. Pred prevratom se je v občinskih uradih delalo dopoldne in popoldne, danes se dela samo dopoldne. — Nekdaj so občinski uradniki bili samo občinski uradniki, danes opazujemo, da ima cela vrsta občinskih gradbenih uradnikov tudi svoja zasebna gradbena podjetja.

Sicer je treba po občinskem redu povpraševati tudi volilce, ali se sme najeti novi zajem. Ker pa odločuje občinski red, da se glasovi vseh izostalnih volilcev štejejo v prid sklepu občinskega odbora je jasno, da tu gospodarski sloji nikdar ne morejo dobiti večine, ker so pri splošni volilni pravici v vsaki občini zlasti tudi v Mariboru v veliki večini tisti, ki za občinske potrebščine ne prispevajo ničesar, ampak od nje pričakujejo samo dobičke. — Čimveč denarja ima občina, tem več koristi pričakujejo od nje. Kdo bode pa dolgove plačal, to jih ne zanima in ne briga. Saj njih to breme gotovo ne bo zadelo.

Vsled tega so pred vsem lastniki hiš prisiljeni, da se obračajo do nadzornega oblastva s prošnjo, da ne dovoli najetja novega zajma in s tem združenega daljnega zadolženja občine. — Za slučaj pa, da bi nadzorno oblastvo vendar prišlo do sklepa, da se sme najetje posojila dovoliti,

naj slavna pokrajinska uprava vsaj zahteva, da občina poprej temeljito napravi red v svojih gospodarskih podjetjih, odpusti nepotrebno uradništvo ter izkoristi ostale uradniške sile v polni meri na ta način, da se podaljšajo uradne ure. — Na vsak način bi bilo treba, ako se dovoli najetje novega zajma, poprej natanko določiti, za katere namene in v kateri meri se sme novi zajem uporabiti. Tudi bi bilo treba skrbeti za to, da se ustvari potrebna kontrola, da bode se z najetim denarjem gospodarilo varčno in denar porabil res samo za tiste namene, za katere je zajem dovoljen.

Usoda begunca posestnika.

Kupil sem hišo 1920. l., ali žali Bog tako razkopano, da bi bilo nemogoče stanovati v njej, če ne bi se takoj lotil popravila.

Izposodil sem se 40000 tisoč Din* ter bi s tem mestu Ljubljani doprinesel malo olajšave.

Da ne bi kdo mislil, da sem hišo priveržil, povem, da sem jo imel še pred vojno in tudi nisem imel priložnosti veržiti, ker sem bil celo vojno odsoten, 1½ leta na fronti in 3 leta v jetništvu. Po preobratu, ko je druga država prevzela dotične kraje, sem bil tudi jaz odpušen iz službe kot zaveden Slovenec, tako sem tam hišo prodal ter tukaj kupil, ko mi niso bile še takrat znane stanovanjske postave in sem na takojšnje stanovanje upal ali potem sem šele videl, da nimam ne tukaj, ne tam stanovanja.

Bil sem zelo naveličan, ko sem bil že 7 let ločen od svoje družine, poprej v jetništvu in sedaj tukaj, povrhu tega je še bila družina primorana tam zapustiti stanovanje. Po prihodu moje družine, smo spali eden mesec na hodniku. Posledic ni treba opisati, ker je bilo to v najhujšem mrazu l. 1921. Štiri mesece je imel zdravnik opravila pri naši hiši, predno je bilo to pozabljeno.

Na to nam je vendar ena stranka odstopila eno malo kuhinjo in eno sobo začasno proti primerni odškodnini, in v tej stanujemo še danes, t. j. 7 oseb.

Ker je izmed teh družinskih oseb ena bolna že več časa, je ukazal zdravnik, da mora imeti svojo sobo in kje jo dobiti, ko bolnika nihče rad ne sprejme, sem začel prositi stanovanjski urad, da mi nakaže eno večje stanovanje. Po enem letu prošnje, ne vem ali iz nadležnosti ali iz usmiljenja, je poslal stanovanjski urad meseca maja 1923 enega uradnika pogledat hišo in popisati osebe strank. Po ugotovitvi te velike potrebe za dodelitev ali povečanje stanovanja, nam je takoj stanovanjski urad nakazal še eno sobo ter kuhinjo od neke trgovke samice, ki si lahko uzame stanovanje v novi hiši ali pa gre v sobo z opravilo, ker kuhinje tako ne rabi, ko hodi na hrano v gostilno.

Toda treba je bilo še sodnijsko odpovedati. Ko napravimo sodnijsko odpoved, seveda na leto dni, ker nismo tukaj bivali l. 1914, dobimo povabilo na razpravo za dan 24. avg. ali glej, ko se napravljamo za odhod k razpravi, pošlje odvetnik listek, da ni razprave, ker se je stranka pritožila, da ji ni bila o pravem času dostavljena pozivnica, seveda, ker se je par dni skrivala, ko je znala, da bode v kratkem obravnavana. Nato dobim novo vabilo za 26. oktober 1923, ali ko čakamo na hodniku za razpravo obe stranki, se prismeje odvetnik nasprotne stranke rekši, je končano, le brez skrbi bodite, tako bomo delali še naprej.

Čeravno je odvetnik dal pri sodnijski zdravniško izpričevalo, da ta bolna oseba

mora imeti svojo sobo, ker boleha na tuberkulozi ter je sploh nedopustno otroke zraven nje imeti. Ali naša gospoda se ne ozira na take bolezni, najboljšo torej, da hišni posestniki še naprej skupaj bacile uživajo in 7 oseb v eni sobi spi, tako baje določajo zakoni.

Pripomnim, da mi ni bilo mogoče postelje za služkinjo kam postaviti, sem prosil eno stranko, da mi jo je prevzela na prenočevanje, za kar plačam 100 K mesečno, stranka pa plača meni za sobo 40 K mesečno, toraj jo imam zastoj na stanovanju in plačam še 60 K.

Seja delegatov Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo.

Dne 13. januarja 1924, vršila se je v hotelu »Union« v Ljubljani seja delegatov naše zveze, katere so se udeležili zastopniki vseh društev. Ob 3. uri popoldne otvoril predsednik Freljih sejo ter prisrčno pozdravi vse navzoče, posebno g. Balcerja iz Zagreba. Delegati so bili gg.: Za Maribor, Murko, Studenci: Ulrich in Polič; Ormož: Veselič in Kuharič; Ptuj: Kranjec; Trbovlje: Purkhard in Povše; Novomesto: Malovič; Jesenice: Bruner in Pavlič; Kranj: Bizjak; Bled: Plemelj; Ljubljana: dr. Regali, Pirc, Urbanič, Poljšak, Stare in Hribar. Najprej je predsednik v kratkem poročal o dopoldne krasno uspelem protestnem shodu hišnih posestnikov ter nadalje poudarja, da je treba našo organizacijo po celi Sloveniji podkrepiti in pridobiti še vsa neorganizirana mesta, ker maramo letos napeti vse sile, da se naše razmere izboljšajo, kar se bo zgodilo le takrat, če bodo v naši organizaciji združeni domalo vsi posestniki. Na deželi je veliko nevlanjenih hišnih posestnikov, katere je treba vse pridobiti za organizacijo, ker vsak posestnik mora smatrati za svojo dolžnost, da pristopi k naši organizaciji. Nato poroča predsednik o protestnem shodu sprejetih resolucijah, na kratko pojasni njih vsebino ter predlaga, da jih delegati odobre, na kar jih bo izročiti na merodajnih mestih. Obširneje poroča predsednik o kuluku, ki bo zlasti hišne posestnike v Sloveniji neprimerno visoko obremenil in je napeti vse sile, da se ta nekulturen in krivičen davek takoj ukine odnosno se ne prične izvajati. Resolucije je predložiti: Velikemu županu v Ljubljani in Mariboru, g. delegatu ministerstva financ dr. K. Šavniku, ministru financ g. dr. Stojadinčiču, ministru za socialno politiko dr. Pelešu, Narodni skupščini ter vsem poslaniškim klubom. V Ljubljani jih je takoj v ponedeljek osebno predati, zakar predlaga g. Hrovatin, da se določijo gg., ki bodo te resolucije direktno izročili in ob enem Velikega župana in finančnega delegata opozorila na vse posledice, ki bodo nastale, ako se ob 12 uri teh naših zahtev ne bodo upoštevali. G. Pirc predlaga, da naj nekateri delegati iz dežele vsekako ostanejo drugi dan v Ljubljani, da se zamorejo pridružiti deputaciji, ker ni dobro za našo stvar, da se taki deputaciji udeležujemo samo Ljubljančani, nakar se določijo v deputacijo za Ljubljano: predsednik Freljih, Stare, Hrovatin in kanonik Sušnik; za Ormož: Veselič in Kuharič; za Maribor: Murko; za Trbovlje Povše; za Ptuj Kranjec; za Novomesto: Malovič; ter za Kranj: Bizjak. Nato se sklene, da se takoj sestavi vloga na Velikega župana in finančnega delegata, v kateri se jih pozove, da nas obvestita, kaj se je na resolucije ukrenilo. Predsednik razpravlja nadalje o 30% pribitku na hišno-najemninski davek ter povdarja, da je treba z vsemi močmi delati na to, da se ta neprimerni in krivični pribitek odpravi. Gg. poslanci pravijo, da je treba v Beo-

gradu nastopiti z največjo energijo da se kaj doseže, zato jih bomo prosili, da bodo nastopili za nas z vso vehemenco in zahtevali odpravo tega pretrdega pribitka. Finančni minister vendar ne more hišnih posestnikov v Ljubljani obremeniti z 60%, drugod tudi z 100% najemnine, medtem, ko so v Beogradu obremenjeni komaj z 10%. G. Balcer iz Zagreba pozdravlja našo sejo v imenu Hrvatskega saveza društva kučevlasnika in zemljeposjednika ter predlaga, da bi se preračevala tudi točka o dimnikarjih ter omenja, da plačujejo v Zagrebu tudi stroški za ometanje dimnikov najemniki sami. G. Murko iz Maribora navaja primere o plačilih dimnikarskih pristojbin in stroških za popravilo vodnikov ter dopustnosti porabe vode po dajemnikih. G. Hrovatin pripominja, da vporabo vode hišni lastnik ne sme prepovedati, ako so stranke poprej vodo dobivale, nasprotno pa mora stranka plačati vsa popravila, ki odpadejo sorazmerno nanjo. Dr. Regali izvaja, da o vporabi vode nima odločiti stanovanjski urad, temveč vedno sodišče. Če je najemnik pri vselitvi vodo rabil, potem se smatra to kot pritiklina, v nasprotnem slučaju seveda ne. Dobro bi bilo, da bi se pri Pokrajinski upravi interveniralo, da bi se izdala naredba, po kateri bi imeli najemniki plačati večjo porabo vode in stroške za dimnikarje. Na predlog predsednika Freliha se sklene, da deputacija pri načelniku dr. Marnu zahteva, da se razdelitev Ljubljane na ometalne okraje takoj ukine. Društvo hišnih posestnikov v Zagrebu dela na to, da bi dimnikarska dela prevzeli ognjegasci, s čimur bi se stvar dobro uredila, a seveda, to se zamore napraviti samo z zakonom. A je to mogoče samo za večja mesta. Na predlog predsednika se sklene, da se poda izvoljena deputacija tudi k predsedniku stan. sodišča k dr. Goršiču in zahteva, da se stanovanjske tabele takoj ukinejo, ker teh tabel nimajo Srbija, Hrvatska in Dalmacija, temveč samo Slovenija. Dotične maksimalne cene so pa tako neprimerno nizke, da niso v nikakem primeru s stanarini iz ostalih pokrajin in tudi absolutno neprimerne z ozirom na sedanje vzdrževalne stroške in davke, ki jih imajo plačevati posestniki. Napravljene tudi niso v smislu zakona in pravilnika ter smo v tem oziru vložili tudi pritožbo na ministerstvo za socialno politiko, ki so jo pa baje izgubili.

Nadalje poroča predsednik o poteku zborovanja delegatov društva hišnih posestnikov iz cele države v Slavonskem Brodu dne 8. in 9. decembra 1923, o čemur smo že posebej obširneje poročali. Sklene se ustanoviti savez društev hišnih posestnikov za celo državo s sedežem v Beogradu. Naša zveza pa takoj pristopi k mednarodni zvezi hišnih lastnikov v Parizu. Meseca maja se vrši kongres hišnih posestnikov iz cele države v Zagrebu, na katerega mora vsako mesto poslati vsaj nekaj svojih zastopnikov, za kar moramo delati takoj propagando. Navzoči izjavljajo, da bodo agitirali za veliko udeležbo. Deputacija, ki je predložila memorandum proti podaljšanju stanovanjskega zakona in, ki je bil podpisan od vseh delegatov, se je izročil Nj. Vis. kralju, vladi, ter vsem poslaniškim klubom. G. Pašić in minister dr. Peleš sta bila zelo iznenadena, ko sta videla vsaj enkrat zjedinjene zastopnike iz cele države. Predsednik omenja, da hoče finančni minister izvajati člen 16 stan. zakona, po katerem mora vsakdo plačati davek do 1. aprila, drugače bo deložiran. Toda stvar je neizvedljiva, ker finančni minister ni oblast, ki bi imela pravico deložirati. Stvar spada pred redno sodišče, toda tam ni upanja, da bi se dovolile take deložacije. Zastopniki najemnikov zahtevajo, da bi se stanovanjski zakon podaljšal

do konca leta 1928, toda g. finančni minister je proti temu, ker ve, da bi država s tem na davku izgubila ogromno milijonov. Razpravlja se tudi o tem, če bi ne kazalo napraviti sklepa, da ne bi od najemnikov pobirali nobene najemnine, ker so večinoma davki itak večji od najemnine, za popravila pa ničesar ne ostane. Toda stvar bi bila težko izvedljiva in bi bili nekateri posestniki vendarle precej oškodovani. G. delegat. Veselič iz Ormoža pravi: Vidim, da nam vlada samo radi tega ne ugodi, ker se boji mase, mi pa imamo drugo orožje, organizirali bomo stranko posestnikov, ki mora biti samo gospodarska, če se na ta način organiziramo s Srbi in Hrvati ter napravimo enotno falango, sem popolnoma prepričan, da s tem dosežemo naše pravice. S tem bi pa uničili tudi vse tiste takse, katerih se sedaj ni moglo v skupščini prepreči. Kar se pa tiče nalaganja davkov, sem prepričan, da se bo davčni zakon v Srbiji na Hrvatskem in Slavoniji popolnoma drugačno izvajal kot pri nas, če tudi bo enoten. Stavim predlog, da ustanovimo organizacijo hišnih in zemljiških posestnikov ter jo raztegnemo na celo državo. Nakar predsednik Frelih odgovarja, da je predlog g. Veseliča prav dober, ki ga je že sam sprožil pred dvema letoma in že takrat predlagal, da k naši organizaciji pritegnemo tudi zemljiške posestnike, da na ta način najemnikom dokažemo, da je v naši državi posestnikov 80% in najemnikov samo 20%. Če bomo močno organizirani, potem so bo podvsod upoštevalo naše veliko število volilcev, za kar se danes povsod gre. Naša organizacija sicer ni politična, temveč gospodarska, ampak pri volitvah bomo videli, kaj nam je storiti. Predlog Veseliča se da v razpravo, ki se sprejme. Hribar opozarja, da je vladi jasno dokazati, da ne bo stanovanjska kriza večja, če se da posestnikom prostost. Delegat Pavlič toži kako težko je doseči kak uspeh hiš. posest. sodnijskim potom in da marsikak odvetnik takih pravnih ne mara niti prevzeti, ker naprej ve, da bo za hišnega posestnika slabo iztenkla.

Predsednik Frelih izjavlja, da moramo predvsem o tem razpravljati, kaj nam je storiti, da se stanovanjski zakon preobrne oziroma ne podaljša. Vsi kričeči slučajji, ki se godijo hišnim posestnikom, bodisi od strani raznih oblastev, naj se popišejo in izroče naši pisarni. Razpravlja se nadalje o občinskih, okrajnih in drugih avtonomnih dokladah, ki hišnonajemniški davek tako znatno povišujejo, radi česar je dolžnost posameznih društev hišnih posestnikov oziroma dotičnih zastopnikov, da pri okrajnih zastopih in občinah delajo na to, da se te doklade na hišno - najemniški davek kolikor mogoče nizko proračunavajo, da se na ta način breme hišnim posestnikom malo olajša. To je dosegel g. župan Veselič v Ormožu, znižale so se občinske doklade v Ptuj in tudi v nekaterih drugih krajih. Zveza bo napravila na pokrajinsko upravo vlogo, da ne bi dovolila nikoli okrajnih in občinskih doklad preko 100 odstotkov skupaj. Naša zveza je tozadevno tudi pripravljena v vsakem posameznem slučaju intervenirati pri velikem županu i pri fin. delegatu. Malovič iz Novogamesta omenja, da je dala politična oblast v Novem mestu vsem občinam nalog, da se občinske doklade na hišno-najemniški davek popolnoma ukinejo, ker le na ta način bomo prišli v okolištanje stanovanjski mizeriji. Če je to mogoče pri eni oblasti, je to tudi lahko drugod.

O tem predlogu razpravljajo še drugi delegatje, nakar se predlog predsednika sprejme in sklene, da izvoljena deputacija radi tega osebno intervenira pri velikem županu.

V pretres se vzame nadalje obstoječa denarna kriza in visoko obrestovanje kapitala. Najemnina ne nese niti toliko, da bi mogli na hišah izvršiti najnujnejša popravila, a nobena hranilnica ne da niti 5000 Din kredita. Mogoče je dobiti morebiti kredit samo proti dobrim porokom, a so stroški in obresti tako velike, da jih posestniki ne morejo prenesti.

Namen hranilnic je bil, da dajejo hipoteke na 1. mesto, posojilnice na 2., a danes je vse to nemogoče. Ker hišni posestnik torej danes ne more dobiti nikjer denarja, je v tem pogledu pričetni veliko novo akcijo. Nezdavno je gotovo to, da kapitalisti ali oni, ki so se hiše srečno otrešli, nesejo denar v banko, zakar dobijo po 15% ali tudi večje obresti. Če je kdo prej zahteval več kot 6% obresti, je bil strogo kaznovan, danes pa lahko računajo kolikor hočejo. Raditega žalostnega položaja bo treba misliti na ustanovitev lastnega kreditnega zavoda, če ne drugače pa vsaj na združni podlagi. Stvar se ne da hitro izvesti ali z akcijo je treba započeti. Narodna banka ali država bo morala vsakako dati kredit za popravo hiš, ker drugače bo stanovanjska beda postala še večja, s čemur bo oškodovana ravnotaha država kakor najemniki in lastniki hiš. — G. Veselič omenja, kako se je vsakega branjevca kaznovalo, če je vsaj malenkostno prekoračil maksimalne cene, pri obrestih pa ni sedaj nobene meje, radi česar je treba naprositi poslance, da predlagajo maksimum obresti in to seveda za vlagatelje kakor za dolžnike, kar se mora seveda urediti samo s posebnim zakonom. G. Malovič omenja kako različne obresti zahtevajo denarni zavodi. Delegat Kranjec razpravlja o bolniških blagajnah in delavskih zavarovalnicah, za katere se mora plačevati velike prispevke, s čemur bi morali dotični fondi narasti na velike vsote. Od tega denarja pa plačevalci nimajo ničesar, ker se denar nalaga neznanu kam, mesto, da bi se dajal gospodarjem nazaj kot kredit. Hrovatin predlaga, da se je tozadevno obrniti na ministrstvo, da bi izdalo nalog, kako je nalagati denar bolniških blagajn in raznih zavarovalnic v zavod, kateremu bi vlada predpisala, po kateri obrestni meri ima dajati hišnim posestnikom posojila. Dr. Regali meni, da bi pred vsem morala Narodna banka dajati posestnikom 6% kredit. Načrt je v eminentno socialnem interesu, kajti vsi hišni posestniki bodo morali investirati 50% vrednosti hiše. Končno se sprejme predlog g. Veseliča, da se solidarno s hišnimi posestniki v Zagrebu in Beogradu napravi prošnjo radi kredita in glede ustanovitve denarnega zavoda. V Beogradu je dala uprava fondova hišnim posestnikom v Beogradu za zidanje hiš denar na razpolago, mi pa nismo ničesar dobili. Obrnemo se tudi na Savez Jugoslovanskih hranilnic radi znižanja obrestne mre in radi dovolitve primernih kreditov. V drugih krajih, kakor na Dunaju, Gradcu in Zagrebu imajo posestniki svoje denarne zavode, v Švici pa svoje zadruge, v katere najemniki plačujejo najemnino.

Oglasi se posebej delegat Malovič in izvaja: Jaz sem hišni posestnik, obenem pa tudi obrtnik - rokodelc. Delujem 35 let na političnem in gospodarskem polju in ni mi kmalu znana organizacija, ki bi bila tako vzorna kakor je ravno naša zveza hišnih posestnikov. V tem oziru moramo priznati zasluge našega marljivega gospoda predsednika, ki se toliko žrtvuje. Takih mož je malo. Hodimo vztrajno naprej po tej poti, ki smo si jo začrtali. Ljubljana, o kateri smatramo na deželi, da je mlačna, je danes pokazala, da tako ne gre naprej. Želim, da naši sklepi, ki smo jih sklenili dopoldne i popoldne rode obilen sad, na-

kar se zahvali g. predsedniku za trud. — Razpravlja se tudi o nekem društvu hiš. posestnikov, ko je društveni odbornik zastopal najemnika napram hišnemu gospodarju, ki je član dotične organizacije. — V tej neprijetni zadevi se sklene, da noben odbornik društva ne sme kot odvetnik zagovarjati najemnikov proti hišnim posestnikom, kateri sklep se naznani vsem društvom. Končno razpravlja predsednik še o organizaciji sami, zlasti o številu naročnikov lista »Moj dom«, ko imamo v nekaterih mestih mnogo premalo naročnikov. Naš list se povsod bere, zlasti tudi pri vladi, zato ga ne smemo opustiti, temveč pridobiti čim več naročnikov. Dolžnost posameznih društev bi bila, da bi skrbeli za naročnike in izterjivali naročnino. Kjer še ni naših društev, jih ustanovimo v letošnjem letu. Z g. Malovičem bova šla v Črnomelj in Metliko, da jih pridobiva za organizacijo. Naročnina mora ostati ista, kakor do sedaj. Napravi se sklep, da je vsako društvo zavezano skrbeti za to, da se naročnina in članarina redno pobere in dopošlje zvezi. Ob 6. uri zaključil predsed-

nik zborovanje ter se vsem navzočim zahvali za obilno udeležbo, ter jih pozivlja, da pridejo tudi v prihodnje na zborovanje tako mnogoštevilno.

Naročnina za leto 1924. Naročnikom »Moje doma« izven Ljubljane smo priložili v današnji številki položnice naše zveze ter jih prosimo, da nemudoma po njih poravnajo naročnino za leto 1924 v znesku 10 Din; če pa je kdo v zaostanku še za prejšnja leta, naj nakaže primerno večji znesek. Tisk našega glasila smo v zadnjem času znatno izpremenili v tem smislu, da je v eni številki mogoče priobčiti mnogo več tvarine kot poprej, kar so čitatelji gotovo že sami opazili. S tem se je list izdatno podražil, a v kljub temu ostane naročnina kakor do sedaj, dasiravno so z malo vsoto kriti komaj tiskovni stroški, za upravo lista in delo pa ne ostane ničesar. Radi tega prosimo posestnike, ki so v boljših razmerah ter priprav-

ljeni za našo organizacijo in nje glasilo več žrtvovati, da prostovoljno pošljejo večji prispevek. Letošnje leto nas čaka največ težavnega dela, zato je treba, da vsakdo stori dolžnost ter z rednim in pravočasnim plačilom naročnine in članarine pomaga naši organizaciji, ki vsestransko deluje. Dolžnost vseh hišnih posestnikov je, da jo gmotno in moralno podpirajo. Če letos propademo s svojimi zahtevami, potem bomo še dalje časa imeli varuhe nad našo lastnino. — Kdor je že plačal, naj položnico odda drugemu, ki še ni naročnik.

Izjava uredništva. Uredništvo »Moje Doma« izjavlja, da g. Anton Kovačič, tovarnar v Rožni dolini, ni v nobeni zvezi z dopisom v »Mojem domu«, priobčenem v št. 1 »Moje doma« pod naslovom »Vič-Glince«, Rožna dolina.

Uredništvo.

Razširjajte „Moj Dom“.

Renomirana tvrdka

JOSIP JUG

pleskar in ličar

v Ljubljani,

Rimska cesta št. 16

se priporoča gg. hišnim posestnikom za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršijo po zmerni ceni in v najkrajšem času.

Oddelek za sobo- in črkoslikarstvo:
Moste-Ljubljana, Zaloška cesta št. 67.

Razno železnino, potrebščine za stavbo, pohištvo, orodja za poljedelce in obrtnike, štedilnike, peči, kuhinjsko posodo, vodovodne cevi, sesalke, portland-cement, strešna lopenka, suhe barve, žoplice, firnež, karboline, strojno olje,

priporoča

Al. Sušnik

železnina

Ljubljana

Zaloška cesta.

Kavarna in gostilna

„LEON“

Ljubljana, Kolodvorska št. 29

se priporoča zlasti potnikom z dežele, ki prihajajo s prvim vlakom, oziroma odhajajo z večernim vlakom osobito lovcem in hribolazcem. — Izvrstna vina. — Izborna kuhinja. Prijetna zabava. Točna postrežba. Zmerne cene.

Z velespoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik

Vodovodni instalater,
klepar in krovec

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8

Tehn. ing.

dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir in mestni stavbenik.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za visoke stavbe, arhitekturo, vodne, betonske in železobetonske zgradbe.

Ljubljana, Na Mirju.
Projektiranje ter izvršitev vseh stavb po najkulantnejših pogojih.

Hišni posestniki! Pozor!

„Jugometalija“

izvršuje vse vrste kleparska dela, popravila žlebov, streh i. t. d. Vpeljava vodovodov, montaža klosetov in njihova popravila. Vsa kotlarska dela kakor kotle za pralnice, štedilnike i. t. d. Ključavničarska dela i. t. d.

Glavno zastopstvo »Toplodarov«
po najnižji ceni in najhitreje.

Ljubljana, Kolodvorska ulica številka 18.

Telefon št. 729.

Generalni zastop

vzajemne zavarovalne banke

„SLAVIJE“ v Ljubljani

sprejema zavarovanja proti požaru, vplomu in zavarovanja na doživetje in smrt.

Rezervni fond: K 125,000,000,
Letna vplačana premija
K 55,000,000.

Vsa pojasnila daje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposka ul. 12, v lastni hiši.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavnica in rezervni zakladi okrog Din 60,000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.